

Naročnina listu: —
 Celo leto . . . K 10.—
 Pol leta . . . 5.—
 Četrt leta . . . 2.50
 Mesečno . . . 1.—
Dunaj Avstrije: —
 Celo leto . . . 15.—
Posamezne številke
 — 10 vinarjev.

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 v. in
 od 6 redne petkovre: pri
 večkratnih oznanilih velja
 — popust.
 „Straža“ izhaja v po-
 sedek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravljanje: Maribor
 Petroška ulica, 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Diplomatična zveza med Ameriko in Nemčijo ukinjena.

Wilson je naznanil ukinjenje senatu. — Ameriški poslanik v Berlinu Gerard odpoklican. — Nemškemu poslaniku v Ameriki se dostavili potni listi. — Na bojiščih še vedno hud mraz. — Bojno delovanje miruje. — Cesarjev brat v Posavju.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 4. februarja.

Vzhodno bojišče.

Pri e. in kr. armadnih skupinah nobenih pomembnih dogodkov.

Italijansko bojišče.

Položaj se ni spremenil.

Južnovzhodno bojišče.

Južno od jezera Ohrida so naše čete z ognjem zavrnille sovražne poizvedovalne čete.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 4. februarja.

Francosko bojišče.

Armada skupina prestolonaslednika Ruprehta: V sled megle nega vremena in mrazu je bil artilerijski boj med krajema Lens in Arras in od Ceresa do gozda Saint Pierre West živahnejši, kakor v prejšnjih dneh. Severno od Anere so po bobnečem ognju okoli polnoči Angleži napadli naše postojanke. Dočim so se severno od Beaucourta izjalovili napadi, se je v bližini brega reke posrečilo sovražnemu oddelku udreti v naše najsprejnejše järke.

Armada skupina prestolonaslednika: Severovzhodno od Pont-a-Moussona in severno od St. Michaela so bili sunki naših poizvedovalnih čet uspešni.

Vzhodno bojišče.

Armada skupina prestolonaslednika Leopolda bavarskega: V bojih, ki so se kljub hudi zimi razvili predpoldne ob reki Aa, je bilo več ruskih napadov odbitih. Na fronti nadvojvode Jožefa in pri armadni skupini pl. Mackensena je položaj nespremenjen.

Macedonsko bojišče.

Razen napadov z ognjem pri Bitolju kakor tudi med reko Vardar in jezerom Dojran prav nič bistvenega.

Ukinjene zveze med Ameriko in Nemčijo.

Amerika je izjavila, da prekine svoje diplomatske zveze z Nemčijo. Wilson je to naznanil senatu. Nemškemu poslaniku grofu Bernstorffu so se dostavili potni listi. Ameriški poslanik v Berlinu, mister Gerard, je odpoklican in mora ostaviti Nemčijo.

Da bo Amerika pretrgala diplomatske zveze, se je pričakovalo s precejšnjo gotovostjo. Toda vojska še s tem ni napovedana. Wilson pravi v svoji noti na senat, da bo še le tedaj zahteval sredstva za obrambo ameriških koristi na morju, ako bo Nemčija res izvajala poostren podmorski boj. Wilson pričakuje od vseh nevtralnih držav, da pretrgajo zveze z Nemčijo. Do danes še nobena ni sledila amerškemu zgledu.

Iz Wilsonove note na senat.

Odstavek zaradi nastopa proti Nemčiji se glasi doslovno:

Ako bi se izkazalo, da je moje ukoreninjenje za-

upanje v nemško treznost in v njih modro previdnost k nesreči neutemeljeno, ako bi postale ameriške ladje ali državljani žrtve vsled brezobzirnega prestopka narodnega prava in človečanskih pravic, potem bom prosil kongres za dovoljenje, da smem uporabiti sredstva, ki so potrebna, da naše mornarje in državljane ščitim, ko opravljajo mirno in postavno svoja opravila na prostem morju.

Manj ne morem storiti. Za me je gotovo, da bodo vse nevtralne vlade ubrale isto pot.

Ne želimo si vojnega spopada z nemško vlado.

Grof Černin pri amerškem poslaniku.

Dunaj, 4. februarja.

Zunanji minister grof Černin se je danes eno uro posvetoval z amerškim poslanikom mister Penfieldom.

Z Avstrijo še do danes zveze niso pretrgane.

Cesarjev brat v Brežicah.

Na Svečnico, dne 2. februarja predpoldne, se je pripeljal cesarjev brat nadvojvoda Maks z dvornim vlakom v Posavje, da obišče po potresu hudo poškodovane Brežice in Krško vas. Spremljal ga je štajerski cesarski namestnik grof Clary in kranjski deželni predsednik grof Attems.

V Brežicah si je nadvojvoda Maks ogledal škodo, ki jo je napravil potres ter je obiskal družine, ki v sedanjem hudem mrazu stanujejo na prostem in v železniških vozovih. Nadvojvoda, ki je bil v spremstvu cesarskega namestnika grofa Claryja, voditelja okrajnega glavarstva dr. Neuwirtha, župana Šnideršiča in drugih, je nesrečneže tolažil in obljubil izdatne pomoči. V dekanjski hiši se je udeležil svete maše. Po sv. maši je izročil voditelju okrajnega glavarstva cesarjev dar 7500 K kot prvo pomoč za po potresu poškodovano prebivalstvo. Po obedu na brežiškem kolodvoru se je nadvojvoda zopet odpeljal iz Posavja. Med potjo si je še ogledal tudi hudopoškodovano Krško vas, kjer je izročil okrajnemu glavarju cesarjev dar 7500 K za poškodovance. V Krški vasi je tako kakor v Brežicah obiščal družine, ki so prišle ob svoje hiše ter obljubil, da bo država skrbela, da se porušene hiše čim prej sezidajo. Zvečer se je nadvojvoda zopet odpeljal na Dunaj.

Zakaj ni premoga?

Po mestih, trgih in industrijskih krajih je zadnji čas nastalo izredno veliko pomanjkanje premoga. Kje iskati vzroke temu pomanjkanju?

Premogokopna industrija, ki je še le dne 10. januarja cene premoga znova zvišala, je vlado zopet prosila, naj ji trgovinsko ministrstvo z ozirom na povišane voznine na železnicah dovoli zvišanje cen premoga. Vlada pa še dosedaj tega ni dovolila.

Zdi se, da premogokopna industrija računa na to, da se ji bo dovolilo zvišati cene za premog. Mogoče pa je tudi bilo, da so premogokopni baroni skušali velike zaloge premoga še pred 1. februarjem, t. j. do dneva, ko so se zvišali železniški tarifi, spraviti na Dunaj, da ga tako še po nižji ceni spravijo v svoja skladišča. Vsekako moramo biti pripravljeni,

da bodo premogokopni baroni to svoje početje uveljavili. Na boljše vreme, ki bi olajšalo promet, se vendar ne bodo mogli izgovoriti! Toliko pa je gotovo: Na železnici ni za prevažanje premoga nobenih prevoznih težav, tudi ni bilo nobenega pomanjkanja železniških vozov in v resnici tudi ni nobenega pomanjkanja premoga, samo če premogokopna industrija hoče, kajti naenkrat je dobil Dunaj pred 1. februarjem kar na en dan in sicer samo na Severnem kolodvoru kar celih 1400 vagonov premoga!

Iz Dunaja se dne 2. februarja poroča: Zveza avstrijskih veletrgovcev s premogom je prosila trgovinsko ministrstvo, da se ji dovoli zvišati cene za premog za 35 v za meterski stot. To zvišanje cen je ba'e v zvezi z zvišanjem železniških pristojbin. Trgovinsko ministrstvo bo baje te dni dovolilo zaproseno zvišanje cen za premog.

Naše šolarske kuhinje.

Priobčil Mirko Vauda.

Naš g. cesarski namestnik grof Clary je povabil vse šole na Štajerskem, naj ustanovijo vsaj za zimski tečaj takozvane „šolarske kuhinje“, v katerih naj bi dobivali otroci, ki zaradi prevelike daljave ne morejo domov k obedu, kaj tople in redilne hrane. Temu visokemu povabilu so se odzvale naše šole skoraj polnoštevilno.

Dragi bralec, draga bralka! Znam, da marsikateri med vama dvomi o potrebi teh kuhinj; za to pa le pojdi z menoj ter si oglej en opoldan naše malčke pri skupnem šolskem obedu. Razred je podoben veliki obednici, za mize služijo šolske klopi, v katerih sedi natlačeno polno majhnih lačnih gostičev. Vsak ima pred seboj majhen rujav lonček, od katerega ne odmakne ne oči, kam manj še roke. Poglejva si jih še natančneje!

V prvi klopi na levem koncu vidiš okrogloličnega fantka živih oči; v tem trenutku že vidiš le laske, kajti z licem ti je skoro ves v lončku. Ta fantek ima očeta in tri brate pri vojaki. Bog mu torej blagoslovi, ubogemu otročiču! Tam v tretji klopi v sredini obrača jedilno posodico nekoliko večji deček, upadlega in bledega obraza; sicer globoko ležeči oči ki sta mu malo izstopili in postali solzni, tako požljivo grabi po topli kapljici. Součenec-obedni sosed je mu ravnokar dal preostali kos kruha, katerega si drobi sedaj v že skoro prazno posodico, da tako po „združeni moči“ potolaži svoj skrčen želodeček. Oče mu je že zdavna mrtev, a mati, uboga viničarka, pa mora rediti in oblačiti pet majhnih otrok. Ali mu torej ne privoščiš nekaj toplega za mrzli želodeček? A si celo rajši ne odtrgaš od svoje mize in ponudiš nedolžnemu in trpečemu otroku? V predzadnji klopi se obrača nazaj z lončkom precej čedno oblečena deklica. Kaj neki dela? Ni bila posebno lačna, saj je obdarovana z nekoliko premožnejšimi roditelji, zato pa ponuja skoraj še do polovice poln lonček v zadnjo klop svoji majhni sosedinji. To ti je ubogo dekle! Oče je na bojnem polju, mati pa služi še z dvema otrokoma pri posestniku N., a to našo deklico ima za čas vojske njena teta, uboga kočarica, ki komaj preskrbi svoje tri otroke. Koliko ostane za četrtega, tujega otroka, raje ne vprašujmo. Tu je pomagal otrok otroku in mi bi držali roke križem?!

Če gledava še dalje po šoli, ne bo konca takih ganljivih prizorov. Temu je odrinil oče, drugemu oče in brat, temu spet je padel oče, drugemu brat, a tretjemu celo oče in brat itd. Dragi! Ako poznaš obupne družinske razmere teh malih posameznikov, če dalje pogledaš prav iz srca v te otroke, nedolžne čistice oči in na drugi strani v tolike, tolike obledele, da celo upadle in suhe obraze ter misliš na svoja

pretekla ter kam boljše preživela otroška leta, potem se tebi in vsakomur, ki ne nosi kamna, ampak pravo človeško srce v svojih prsih, gotovo izvije sklep: Pomagati hočem po svoji moči k tem prekorišnim šolarskim kuhinjam!

Pomaga, mo, pomagajte! V prvi vrsti pa še vi, starši, saj tako povspesite zdravje in razvoj svojih lastnih otrok! Pomagati dolžen je pa tudi vsak drug človek, saj ni plemenitejšega dela, kot varovati ta otroška, nedolžna, nežna in ljubka bitja pred pomanjkanjem, čegar grozne posledice se kažejo pozneje v bolehavosti in slabosti naše mladine. A le zdrava mladina je ponos naroda in moč očetnjave!

Po vojski pridejo časi, ki bodo zahtevali kar od vsakogar več izobrazbe kot kdaj poprej, kajti treba bo si poiskati trajnega kruha in varnih stanov, katerih toliko je porušila sedanja vojna. Našel in sežidal bo si jih pa le tisti, ki je res čilega in zdravega duha. Tega pa slabotna, nekdanja pomanjkanje trpeča mladina ne bo zmogla. Saj je že pred skoraj 2000 leti Spartaneec rekel: Le v zdravem telesu biva tudi zdrav duh!

Sosedi: Mladinoljubi in domovinoljubi! Darujte živila ali denar vašim šolarskim kuhinjam za hranilo šolskih otrok! Ponavljam: Plemenitejšega dela, kot skrbeti za želodčke naših malih v teh grozopolnih časih ne poznam jaz in ne poznate vi!

Italijansko bojišče.

Nemški listi poročajo, da delajo Italijani ogrožene priprave za nov velik napad na kraško fronto. Četrti promet v severni Italiji je radi dovažanja vojne gradiva na fronto že teden dni popolnoma ustavljen. Ogromen sneg in silen mrzaz onemogočuje vsako bojno delovanje.

Bombe na Nabrežino.

Dne 2. februarja se je pojavil nad Nabrežino italijanski zrakoplov in vrgel nekaj bomb na mesto, ki bi bil povzročil kaj znatne škode.

Stroga zima tudi v Italiji.

Promet v Italiji vsled stroge zime izredno veliko trpi. Skoro vse telefonske in brzojavne zveze v Severni in Gornji Italiji so bile pretrgane. Med Florenco in Rimom nekaj časa sploh ni bilo nobenega prometa. V Florenci je sneg zapadel 1½ m visoko, kar je povzročilo, da je bil promet z vozovi popolnoma nemogoč. Še hujše je bilo v tem oziru v smeri proti Bolonji, Lombardiji in Benečanskem. Sedanja zima je od leta 1900—1901 najhujša v Italiji.

Rusko bojišče.

Vojni položaj je na ruskem in rumunskem bojišču radi hudega mrazu nespremenjen. Pri Rigi Rusi ne prestopajo ojačujejo svoje postojanke.

General Kuropatkin zopet na površju.

Kakor znano, je bil general Kuropatkin vsled porazov kot armadni poveljnik na severni fronti odstavljen od armadnega poveljstva in imenovan za generalnega upravitelja v Turkestanu. Te dni je pa bil nepričakovano poklican v ruski glavni stan. Govori se, da mu bo car zopet poveril poveljstvo ene armade na ruski zahodni fronti.

LISTEK

Naš vsakdanji kruh.

Napisal Anton Kosi.

V kruhu je naša moč, v kruhu je naše življenje! Nikoli poprej nismo bili tako živo prepričani o resničnosti teh besed, kakor uprav sedaj v tem težkem, vojnem času, ko sta začeli trkati na naša vrata stiska in pomanjkanje z vso resnostjo. „Daj nam danes naš vsakdanji kruh!“ tako prosimo vsak dan Boga in na si je pod besedo kruh razumeti živež na sploh, vendar misli pri tej besedi vsakdo nehoti na kruh, narejen iz zrnja, pečen iz moke.

Sedaj torej, ko smo se začeli še le prav zavestno, kaj je kruh in kakšni pomen ima ta dar božji, za naše življenje, sedaj bi utegnili marsikoga zanimati zgodovina vsakdanjega kruha.

Umetnost, narejati kruh, sega v najstarejšo zgodovinsko dobo. Z namenom pravim narejati, in ne peči, zakaj v prvi dobi so kruh kuhali, v poznejši dobi sušili na soncu in končno so prišli na misel, da so kruh pražili, oziroma pekli v pečli. O starih Slovanih se čita, da so znali žito tolči in v žrnvah mleti, iz moke pa peči kruh.

Narodi pred Slovani, ki so bili še na zelo nizki stopnji omike, so med kameni zdrobljeno žito pomešali z vodo in to mešanico kuhali, kakor mi juho. To spominja nekoliko na Kneipovo kruhovo juho.

Protopopov ruski diktator.

Poluradni ruski list „Ruskoje Slovo“ je dobil iz dobro poučenega vira obvestilo, da se bavi ruski notranji minister Protopopov z načrtom, upeljati v Rusiji načrt diktature ali neomejenega poveljstva. Bistvo vsebine načrta je, kako enotno organizirati vse ljudske sloje, še celo časopisje, in vse to podredit vladi. Protopopovov organizacijski načrt je v bistvu podoben nemškemu načrtu o civilni vojaški službi. List „Kolokol“ povdarja, da je car posebno naklonjen Protopopovu, ki izvršuje svoje posle že zdaj kot nekak neomejeni poveljnik ali diktator, nadzoruje še celo druge ministre. Sklepno pišeta oba lista, da namerava Protopopov razpustiti rusko durno.

Francosko

Razen bojev za strelske jarke ob reki Ancre vsled goste megle in izvanredno hude zime nobenih važnejših vojnih dogodkov.

Macedonsko bojišče.

Pred Solunom na celi črti artilerijski in patruljni boji. Sarraill baje ne bo dobil obljubljenih ojačenj, ker bo vsled poostrenega podmorskega boja prehrana solunske armade silno otežkočena.

Turška bojišča.

Na bojišču v Mezopotamiji imajo Turki v zadnjem času precej sreče. Dne 1. februarja se jim je posrečilo južno od reke Tigris poraziti močne angleške oddelke. Angleške izgube znašajo 2000 mrtvih. Na ostalih turških frontah pa nič posebnega.

Nov angleški poraz ob reki Tigris.

Dne 1. februarja se je vršila južno od reke Tigris večja bitka med turškimi in angleškimi četami. Angležem se je sicer posrečilo udreti na nekaterih mestih v prednje turške postojanke, toda v protinapadu so bili Angleži hudo poraženi. Nad 2000 mrtvih Angležev je pokrivalo bojišče.

Poostren podmorski boj.

Z veliko napetostjo pričakuje ves svet, kake posledice bo imelo naznanilo poostrenega podmorskega boja na nevtralne države, osobito na Severno Ameriko. O Severni Ameriki in njenem predsedniku Wilsonu se ne smemo varati. Dežela je po večini obljubljena od Angležev, Wilson sam je Anglež in je dosedaj v celi vojski stal bolj ali manj prikrit na strani naših sovražnikov. Ako Amerika ne bo posegla vmes, potem tega ne bo storila iz ljubezni do nas — ampak iz drugih ozirov, ker vojaško ni dovolj dobro pripravljena in ker ji je treba, da se ohrani močno za spopad z Japonsko, ki je tako neizogibljiv, kakor je bila svetovna vojska. Odgovor Wilsonov pride baje še le jutri v torek v Evropo. Vsem drugim neura-

dnim poročilom je sedaj zaupati manj kakor kdaj poprej.

Gotovo bodo, kakor sedaj splošno sodijo, ostale nevtralne: Švica, Španija, Nizozemska, Danska, Švedska. O Norveški dvomijo. Vse druge države pa so itak že v vojski.

Položaj v Ameriki.

Radi proglasitve poostrenega podmorskega boja od strani Avstrije in Nemčije je jasno mnenje v Ameriki, kakor je posneti iz poročil, ki prihajajo preko Londona (!) iz Vašingtona in New-Yorka, precej razburjeno. Poročila iz Berolina naglašajo, da je večina ameriškega javnega mnenja proti vojski z Nemčijo. Tudi v kongresu imajo baje trezno misleči poslanci majhno večino. Nemčiji nasprotni listi pišejo, da, če Wilson ne bo našel drugega častnega izhoda in bo potegnil za meč, mu bodo vsi Amerikanci sledili. Trezneši listi pa pišejo, da je treba počakati, kako se bodo ti dogodki nadalje razvijali.

Severna Amerika.

Severna Amerika ima stalne armade 145 tisoč mož, izmed teh 16.000 mož pri mornarici. V vojski lahko pomnoži to število na 267.000 mož. Razen tega, ji je za slučaj vojske na razpolago neorganizirana ljudska armada (milica) v visočini 11.000.000 mož. — Brodovje šteje 62 oklopnih ladij in 90 torpednih čolnov ter stoji po svojem številu za angleško in nemško mornarico.

Položaj v nevtralnih državah.

Vsled poostrenega podmorskega boja so nepristranske države hudo prizadete. Izvoz in uvoz je skoro popolnoma ustavljen. Trgovina je silno udarjena. Na tisoče mornarjev in trgovskih ter skladiščnih uslužbencev je brez kruha.

Na Danskem se je, kakor se poroča iz Koda, sprejel glas o poostrenem podmorskem boju še dokaj mirno. Ministrski svet se je posvetoval zadnje dni o položaju. Državni zbor se je dne 1. februarja v ta ni seji posvetoval o bodočem stališču Danske. Zunanji minister je zagotavljal, da vlada sfrmi za tem, da se kupčija z inozemstvom ohrani pod istimi načeli kakor dosedaj. — Paroplovne družbe so te dni ustavile nadaljno pomorsko zvezo z Anglijo. Tudi prekomorska pošta je ustavljena.

Švedsko in norveško časopisje mirno presoja proglasitev poostrenega podmorskega boja. Z veliko napetostjo pa se v Škandinaviji pričakuje, kako stališče bosta zavzeli Amerika in Japonska. — Škandinavske države so prepovedale izvoz za vse vrste živil. Na tisoče mornarjev in skladiščnih delavcev je brez kruha.

Nizozemska je s poostrenim podmorskim bojem hudo prizadeta, posebno ker je odrezana od svojih naselbin v Indiji. Iz Amsterdama se poroča, da bo Holandska kljub neljubemu položaju, ki ga je ustvaril poostren podmorski boj, skušala varovati še svojo nevtralnost. V mnogih mestih so se pojavili veliki navalni na trgovine z živili. Cene raznemu blagu silno rastejo.

Švica je že dosedaj silno občutila težo vojske, ko je bil uvoz živil dan za dnevom manjši. Sedaj pa je vprašanje prehrane postalo še bolj resno. Nemčija sicer francosko trgovsko luko Certe, odkoder dobiva Švica potrebno blago iz drugih držav, Švici na ljubo ni uvrstilo med zatvorno ozemlje, vendar pa prevladuje v Švici mnenje, da bo odslej uvoz potrebnih živil v Švico tako majhen, da prebivalstvo ne bo moglo dolgo vstrajati. Zvezni svet se je že v več se-

kruh, v Italijo in sicer okrog leta 170 pred Kristusovim rojstvom. Za časa Avgusta je bilo v Rimu že nad 300 pekarn.

Kar se tiče severnih narodov, seznanili so se s peko kruha najprej Galijci. O njih se trdi, da so bili prvi, ki so začeli pridelovati testu kvas. Nemški narodi so začeli peči kruh še le splošno srednjega veka, prej so uživali mesto kruha neko žilavo, testasto jed iz vode, moke in mleka, ki so jo drobili in z mastjo začinjali. V Švediji še v 16. stoletju niso poznali drugega kruha, kakor brezkrvasne trde hlebčke, narejene iz moke in vode.

Od 18. stoletja naprej se je začel kruh, pečen iz pšenične moke, tako močno širiti, da je pšenični kruh ponekod izpodrinil prej običajni rženi in ječmenjeni kruh. Največ pšeničnega kruha se uživa — sedaj med vojsko gotovo ne — zlasti na Francoskem, v Angliji in v južni Nemčiji.

Koruzni kruh je zlasti ondi zelo navaden, in tudi priljubljen, kjer pridelajo mnogo koruze. V Švici, na Grškem in v južni Nemčiji uživajo tudi ječmenjeni kruh, ki je pa bolj težek, suh in se rad drobi. O vsenjak je najslabši kruh, zato je znan tudi v narodnih pesmih in pravljicah, n. pr. kako mačeha svoji pastorki reže ovenjak. Uživajo ga na Škotskem, v Švediji ali v takih krajih, kjer le oves uspeva.

Bodisi kruh takšen ali takšen, daj ljubi Bog le, da bi ga ne stradali. O kruhu govori mnogo slovenskih pregovorov. Najbolj znana sta: „Kruh je dober tovariš“ in potem „Kdor košček kruha zamuje, večkrat drobtinice poiskuje.“

Pozneje so to juho zgostili, da je bila kašasta, iz te kaše je postalo trdnjše testo, ki so ga na soncu sušili, v peči pražili ali pa na vročih kamenih pekli.

Prvi glas o kruhu, ki je bil pečen v peči, prihaja iz Jutrove dežele, prvotni prebivalci Italije pečenega kruha niso poznali in celo v dobi, ko je bil ustanovljen Rim, so jedli namesto kruha nekaj pšenični zdrob v obliki goste juhe ali kaše. Pozneje so začeli mečkati v Rimu zrnje med kameni in so ga pražili. Ta izumitev je bila za Rimljane tako važen dogodek, da je cesar Numa nji na čast odredil vsakoletno slovesno obletnico. Phanje zrnja v stopah, v možnarjih in domačih mlinih ali žrnvah je mnogo poznejša izumitev in je dala povod, da so začeli peči brezkrvasni kruh. Za Abrahamove dobe še niso poznali kruha, napravljenega s kvasom, toda že Mozes je prepovedal Izraelcem, ki so zavživali velikonočno jagnje, kvašen kruh, kar je priča, da so za Mozesove dobe pekli že kruh s kvasom.

Iz Egipta se je zanesla umetnost, peči kruh, na Grško, zlasti v Atenah so spravili pekarni to umetnost na zelo visoko stopnjo. Najbolj v navadi je bil pšenični in ječmenjeni kruh, dajali so mu zvečine okroglo podobo (hlebček). Poleg tega vsakdanjega kruha so narejali in pekli tudi našim mlincem podobno pečivo in neko vrsto močnika z dodatkom olja, vina, mleka in popra. Ta močnik je veljal zlasti v Atenah za najfinejšo slaščico.

Dasi so bile Grkom znane peči, vendar so raje pekli kruh v lončenih in železnih posodah v vročem pepelu. Iz Grškega se je razširila umetnost, peči

ah posvetoval o potrebnih ukrepih. V italijanskem in francoskem delu Švice najeti četverporazumovi agitatorji hujskajo zoper Nemčijo in Avstrijo.

Na Španskem so se vlada in poveljniki mornarice ter armade posvetovali zadnje dni o položaju, ki je nastal vsled poostrenega podmorskega boja. Vlada bo baje državni zbor takoj odgodila, da se tako izogne razpravam, ki bi ufe gnile biti nevarne. Listi smatrajo, da je položaj radi oviranega uvoza in izvoza zelo resen.

Nizozemska odrezana od svojih naselbin.

Nizozemski lastniki prevoznih ladij so izjavili, kakor se poroča iz Rotterdama, da sedaj, ko je Nemčija napovedala poostren podmorski boj in je odredila zatvorno ozemlje, more Nizozemska po morju vzdrževati promet z Nizozemsko Indijo samo na črni čez rt „Dobrega upanja.“ Na tej poti pa so največje zapreke za plovbo. Ladje namreč med potjo ne morejo dobiti premoga, ker Anglija gotovo ne bo dovolila, nizozemskim ladjam nakladanje premoga, ki ga ladje med potjo same rabijo. Javno mnenje je na Nizozemskem vedno bolj razburjeno.

Punt na Portugalskem.

List „Neue Züricher Nachrichten“ poroča iz Rotterdama, da vlada med portugalskim vojaštvom in moštvom pravcati punt in anarhija. Vojaki in častniki se branijo vkrcati na ladje. Izjavljajo, da se ne dajo za Anglijo postreljati. Cela dežela je razburjena in v neredu. Portugalska bi glasom pogodbe z Anglijo že davno morala poslati svoje čete na francosko bojišče, a še tega dosedaj ni niti približno v tisti meri izvršila, kakor je v pogodbi določeno.

Politične vesti.

Zagreb dobi medicinsko fakulteto. Kakor zna mo, je zagrebsko vseučilišče nepopolno, nima namreč medicinske fakultete. O tem vprašanju se je razpravljalo tudi v zadnji seji hrvatskega sabora ter našla potreba, da se ustanovi na zagrebskem vseučilišču medicinska fakulteta, kajti na stotine hrvatskih sinov je vpisanih na vseučiliščih v Gradcu, na Dunaju, v Pragi itd. V imenu vlade je izjavil ban Skerlec, da namerava vlada že v prihodnjem letu ustanoviti medicinsko fakulteto na zagrebskem vseučilišču, ker so odstranjenе vse resnejše ovire in je učenih moči dovolj na razpolago, tudi vseučilišni sklad za ustanovitev medicinske fakultete je že dosegel svoto 3½ milijona kron, vsled česar je tudi denarno vprašanje rešeno.

Bodoči češki državni poslanci. Češki listi poročajo, da se bosta princ Friderik Schwarzenberg in grof Jaroslav Thun potegovala za nekatere izpraznjene češke državnoborske mandate.

Nemški državni zbor se bo sestal zopet dne 22. februarja. Glavni odsek državnega zbora ima svojo sejo dne 21. t. m. Ako bi seja bila še prej potrebna, bosta to odredila kancelar in odsekov predsednik.

Tedenske novice.

V sredo, dne 31. januarja, pa smo videli, kako je na Tegetthoffovi cesti višji častnik pristopil k trumi slovenskih fantov, ki so prepevali po ulici slovenske pesmi, jih pohvalil, in jih obdaroval s smodkami.

Kaj iščete v krčmi? „Zlata Doba“ piše: List „Deutsche Wacht“ z dne 15. novembra 1916 in potem mariborska „Straža“ z dne 17. novembra poročata, da so v Celju zaprli sedem slovenskih dijakov in jih izročili deželnoobrambovskemu sodišču v Gradcu radi motenja javnega miru. Peli so bojda v neki gostilni „Lepa naša domovina“ in „Hej Slovenci.“ Zelo pomilujemo mlade ljudi radi tega dogodka, z druge strani pa prav resno stavimo vprašanje: Kaj iščete v krčmi!? Naše „narodno delo“ je doslej preveč dišalo po krčmi: ali nas sedanjí čas še ni zmodril, da bi enkrat že naše rodoljubje zapustilo krčmarske mize? Mi bomo po krčmah proslavljali „lepo našo domovino“, zunaj pa nam bodo tuji trgali kos za kosom! Mladina, spamefuj se vendar in pusti to staro krčmarsko narodnjaštvo in se loti resnejšega dela! Ladja se nam potaplja, mi pa veselo pojemo po krčmah „Lepa naša domovina!“

„Dobrodela knjižnica.“ Društvo Dobrodelnost v Ljubljani je začelo izdajati mesečnik pod gornjim naslovom. Letna naročnina znaša 6 K. Prvi zvezek priobčene zelo poučen in sodoben spis prof. dr. K. Biesalskega „Oskrba vojnih pohabljenec.“ Priporočamo vsem, ki se brigajo ali rabijo vojno oskrbo!

Od krojaškega pomočnika do člana gosposke zbornice. Nemški ljudski pisatelj Peter Rosegger je bil svoj čas krojaški pomočnik. Po skrbni samouob-

razbi pa se je povsrel tako daleč, da bo sedaj kot eden najboljših nemških ljudskih pisateljev baje imenovan za člana avstrijske gosposke zbornice.

Pastor dr. Mahnert ne gre iz Maribora. Mariborski pastor dr. Mahnert je bil izvoljen za naslednika protestantovskega pastora Eckardta v Gradcu. Ker je dr. Mahnert pri volitvi dobil le neznatno večino glasov in bi utegnil vsled tega najti v Gradcu vroča tla, se je sedaj v svojem glasu „Marburger Zeitung“ izjavil, da iz osebnih razlogov ne mara zapustiti Maribora in postati pastor v Gradcu.

Nabori mladeničev rojenih leta 1899 na Spodnjem Štajerskem. Nabori mladeničev črnojniških zavezancev rojenih v letu 1899 se bodo vršili na Spodnjem Štajerskem sledeče: Celje mesto dne 8. februarja; Celje okolica v Celju dne 8., 9., 10. in 11. februarja; Mozirje 12. febr., Ljubno 13. febr.; Šmarje pri Jelsah dn. 15. in 16. februarja; Trbovlje dne 18. in 19. februarja; Brežice dne 20. in 21. februarja; Kozje dne 22. februarja; Slovenj gradec dne 8. in 9. februarja; Ljutomer 11. febr.; Ptuj mesto dne 13. febr.; Ptuj okolica 13. in 14. februarja; Ormož 16. februarja; Rogatec 18. febr.; Konjice 20. febr.; Lipnica 16., 17. in 18. febr.; Nemški Lonč 14. in 15. febr.; Vagna pri Lipnici 19. febr.; Radgona 21. in 22. februarja; Maribor okolica v Mariboru dne 8. in 9. febr.; Maribor mesto 12. febr.; Sv. Lenart v Slov. goricah dne 10. februarja in Slov. Bistrica dne 11. februarja.

Prepričano bogatajstvo je nemogoče, ker nihče še ni dokazal, da ni Boga. Tudi tistim, ki odkrito izjavljajo, da so bogatajci, se vedno vsiljuje misel na starega Boga, posebno pa njih dejansko življenje v dljub nasprotnemu zatirjevanju kaže več ali manj sledov vere v osebnega Boga. Tako pripoveduje Fran Coppee v knjigi „La bonne souffrance“ o možu, ki je vso svojo daritvenost posvetil temu, da bi ljudem izruval vero iz srca. Po več letih mu za smrt zbolil ljubljena hčerka. Ob njeni postelji močni bogatajec sklene roke v molitev: O Bog, pomagaj mi! Ti jo reši! Francis Cobbe pravi, da so bogatajci otroci, ki se igrajo ob vhodu v jamo, katere globine ne poznajo: tekajo noter in vun in jo nekoliko preiskujejo, a vedno tako, da dneve svetlobe ne izgube popolnoma izpred oči, tako da še vedno lahko pridejo ponje stariši in prijatelji. Tako tudi bogatajec še vedno živi od luči krščanstva in naravne vere, vedno še ohrani blagodejni stik s tistimi, ki živijo v polni svetlobi vere. Zakaj kaj bi bilo, če bi naenkrat ne mogel iz voline nazaj. Kakšna tema razbrzdanega poželenja in neukročenih strasti!

Uvoz poštnih znamk v Nemčijo omejen. Nemška vlada je prepovedala uvažati v Nemčijo inozemske poštné znamke. Od te prepovedi so izvzete avstro-ogrske poštné znamke, za katere ni treba nobenega posebnega uradnega dovoljenja, ako se jih uvažava v Nemčijo.

Gospodrske novice.

Vinska naklada. Iz Gradca se poroča, da je rok za priglasitev vina, ki se bo uporabilo doma in od katerega je treba plačati samo polovično naklado (4 K 75 v), podaljšan do 15. februarja. Potrebne tiskovine se bodo odslej dobile pri dacarjih in pri občinah, ki so pisale po nje v Gradec. Občine, ki jih se nimajo, naj pišejo po nje na naslov Deželni pomočni urad, Gradec, deželna hiša.

Oddaja masti. Nekateri uradno določeni nabiralci masti v mariborskem glavarstvu nočejo upoštevati zadoji vladni odlok, da je treba oddati spuščene masti 30% manj nego surovega špeha ali masti. Ali je glavarstvo o tem obvestilo samo občine?

Dunaj štedi z lučjo. Dunajski listi poročajo, da je dunajska mestna elektrarna predlagala mestni občini, da se omeji razsvetljava po hišah in stanovanjih. V vsakem stanovanju bi smela goreti samo 1 električna luč in sicer najdalje do 11. ure po noči. Drsaljšča se naj zaprejo že ob 7. uri zvečer in tudi razsvetljava na drsaljščih bi naj bila zelo omejena. Tudi razsvetljava po uradih, v pisarnah, v bankah, hranilnicah, v hotelih, zdraviliščih itd. bi morala biti po možnosti omejena. Po gostilnah, hotelih, kavarnah in drugih javnih prostorih bi naj posebna komisija določila množino razsvetljave, istotako bi morala biti do skrajnosti omejena razsvetljava ulic in trgov. Vse te odredbe so postale potrebne, ker je vsled prometnih težkoč nastalo veliko pomanjkanje premoga.

Monakovo brez premoga. Vsled pomanjkanja premoga je vojaško poveljstvo v Monakovem na Nemškem zaukazalo, da se morajo takoj zaključiti razni monakovski mestni učni zavodi, vse mestne ljudske, meščanske, obrtne, srednje in visoke šole. Do nadalje so zaključena vsa gledališča, kino-gledališča, kabaretna in koncertna dvorana, nadalje je določeno, da morajo biti vse gostilne, hoteli, kavarne itd. zaprte najpozneje ob 10. uri zvečer. Končno je še določeno, da se sme vsem gostom postreči samo v enem prostoru in se torej gostilniški prostori ne smejo ločiti v

prostore za nižje in v prostore za boljše sloje prebivalstva.

Cene sladkorju se zopet zvišajo. Cesarska namestnija naznanja, da se bodo cene za sladkor v trgovini na veliko in na drobno zopet zvišale. Cene se zvišajo radi višjih železniških pristojbin in radi višjih sladkornih dobavnih cen v tovarnah. Za koliko se bodo cene za sladkor v posameznih občinah zvišale, bodo določila okrajna glavarstva.

Kako se postopa. „Reichspost“ piše: V mestu Gradec se sveže jajce prodaja po 42 do 46 v komad. Okrajno glavarstvo v Weizu pa je določilo kot najvišjo ceno za jajca 10 v za komad in je še prepovedalo izvoz. Prekupec sme zaslužiti 30%, a kmet svojega blaga ne sme sam prodati. Kaj je nasledek? V Gradcu ni dobiti skoro nobenega jajca, a če se dobi, za skoro neverjetno visoko ceno. Kmetje pa so radi prenizko nastavljenih „najvišjih cen“ prisiljeni jajca sami zavžiti.

Vojne kuhinje v Avstriji. Kakor smo že zadnjič poročali, nameravajo ustanoviti v Avstriji takozvane vojne ali skupne ljudske kuhinje. Kakor se sedaj poroča, so namenjene take vojne ali skupne kuhinje samo za mesta, trge in industrijske kraje, ne pa tudi za kmetijske občine, kjer si pač vsled krajevnih razmer ni mogoče misliti enotnih vojni kuhinj. Kakor smo nadalje izvedeli na pristojnem mestu, se bodo morala posluževati teh vojni kuhinj samo tista zasebna gospodarstva, ki ne štejejo več kakor tri osebe. Sicer je pa cela zadeva še le v osnutku, torej še za sedaj ni nič končnoveljavno določenega, vsled česar so popolnoma odveč vsaka tozadevna razburjenja, ki so ponekod nastala.

Plačevanje rekvirirane živine po poštni hranilnici. Poročali smo že, da bo od 1. februarja naprej živinoprometni zavod v Gradcu izplačeval skupiček za rekvirirano živino po poštni hranilnici. Živinoprometni zavod nam poroča, da se bo na ta način izplačevala samo živina, namenjena za vojaštvo in izvenštajerske kraje. Kar pa se porabi živine v kraju, n. pr. za preskrbo civilnega prebivalstva mesta Maribor in za Gradec, se bo izplačevala še tudi nadalje po nakupovalcih. — Kar se tiče izplačevanja potom poštné hranilnice, opozarjamo na pomanjkanje drobnega denarja na kmetih. Ako bo dobila n. pr. pošta pri Sv. Jakobu v Slov. gor. nakazilo, da mora izplačati kmetom za 10 parov volov nad 40.000 K, ne bo imela prvič dovolj denarja v blagajni in bo morala še poprej pisati ponj na Dunaj, drugič pa, če bo tudi denar dobila, bodo zopet velike težave radi zmenjave denarja. Naj torej graški živinoprometni zavod tudi poskrbi, da kmetom ne bo treba predolgo čakati na denar in da se bo poštam na kmetih poslalo dovolj drobnega denarja.

Drag vinograd. Vinograd umrlega Štefana Bogyaja blizu Blatnega jezera na Ogrskem je bil prodan nedavno za 170.000 K. Vinograd meri 16 oralov in je zasajen z najzlahnejšimi trtami. Oral pride torej na 10.625 K.

Kako ravnati z razpokanimi rokami? V jeseni in pozimi nam pogostokrat razpokajo roke, posebno ako pridemo z mokrimi rokami na veter in mraz. Običajno sredstvo za razpokane roke je glicerín. Dobro je roke umiti in še malo mokre namazati z glicerinom. Drugo čistejšo sredstvo je limonin sok. Takoj po mazanju sicer malo zaskeli, a to kmalu pojenja, koža se utrdi in tako hitro ne poka.

Razne novice.

Katoliška cerkev zgorela. V vasi Landsberg ob reki Warthe na Nemškem je izbruhnil požar, ki je uničil tudi tamošnje 400 let staro katoliško župno cerkev.

Psi raztrgali 14letnega dečka. Blizu P age se nahaja vila „Belka“, last praškega odvjetnika dr. Václava Belski. Ko je šel mimo vile 14letni deček Celikovski, so skozi odprto v plotu udrli štirje veliki psi na prosto in planili na dečka, ki se je obupno branil in klical na pomoč. Toda predno je prišla pomoč, so psi razmesarili in raztrgali dečka. Nevarne pse so postrelili, odvjetnika pa naznanili državnemu pravništvu.

Ustanovnik vere pred sodiščem. Pred kazenskim sodiščem v mestu Bruselj v Belgiji se je nedavno vršila velezanimiva kazenska razprava. Nek Peter Dor je s svojim prijateljem Antoanom ustanovil pred nekako 10 leti v belgijski pokrajini Henegau novo versko družbo, zvano „Antoanizem.“ Pravi ustanovnik te verske družbe je bil Antoane, kmeti sin iz pokrajine Henegau. Antoane je trdil, da ga je sam Kristus poslal na zemljo, da očisti njegovo vero od madežev in peg. Okrog novega „Mesije“ se je že kmalu začelo zbirati več oseb, ki so poslušali njegove nauke in kljub raznim odredbam belgijskih škofov se nastala v pokrajini Henegau nova verska družba, ki je štela nekaj stotisoč privržencev. Privrženci in prijatelji Antoane so trdili, da je delal Antoane „čudeže“, zlasti so zatirjali, da je čudežno ozdravil več oseb. Sodnje niso moge proti tej novi verski družbi ničesar opraviti, ker Antoane ni hotel sprejeti za svoje „čudeže“, katere je delal, nobenega denarja in ravno to je bilo, kar mu je pridobivalo vsak dan več privržencev, tako, da se je začel javno imenovati za „Mesijo.“ Zgradili so že tudi več molnic in nekaj let pred izbruhom svetovne vojske je Anto-

ane zaprosil belgijsko vlado, da belgijska država onlastveno prizna novo vero, katero je on ustanovil. Brezdvomno bi bil Antoane dosegel svoj namen, ako bi, kakor rečeno, ne bila izbruhnila vojska in ako bi ne bil umrl med tem časom. Pred smrtjo je Antoane označil za svojega pravega naslednika nekega Petra Dor, moža nizkega pokoljenja. Tudi ta se je označil za „Mesijo“ in je delal „čudeže“, kakor so zatrjevali njegovi privrženci, toda razlika med Antoane in Dorom je bila ta, da je Dor sprejemal za svoje „čudeže“ velike svote denarja, kar je dalo povod, da oblasti dvignile obtožbo proti njemu ter zaprle vse molitnice te nove verske družbe. Dor je velike svote denarja, katere je izvalil lahkovernim ljudem, zapravil v družbi zloglasnih žensk. Kazensko sodišče je obsodilo sleparja Dora na večletno ječo in s tem je bržčas tudi konec tej krivi veri.

Tudi advokati bodo dražji. Stalna delegacija avstrijskih odvetniških zbornice je vsem zbornicam poslala svoje naziranje o zvišanju odvetniških tarifov. Sedanje razmere silijo, da odvetniki svoj honorar zvišajo za 25%, dijete, potovanja itd. v interesu klientov za 50%, za 50% naj se zvišajo tudi manipulacijske pristojbine, toda malenkostne zadeve naj ostanejo pri sedanjih cenah. To nameravajo povišanje more dovoliti vlada z naredbo.

Vojna in draginja. V nemško-francoski vojni 1. 1870-71 so bile v obleganem Parizu nastopne cene: funt slonovega mesa 20 frankov, funt medvedjega mesa 15 frankov, majhen, še ne odstavljen pusek 580 frankov, pol funta svežega surovega masla 50 frankov, škaflija sardin 12.50 frankov, funt konzerviranega govejega mesa 15, konjske klobase 6, gruyerskega sira 30, konjskega mesa 8, šunke 45, masti 22, domač zajec 60, divji zajec 70, jajce 2.75, gos 17, vrabec 1.50, golob 14.50, petelin 70, mačka 15, zelina glava 12, korec krompirja 50, podgana 2.25 in funt pasjega mesa 3.50 frankov!

V Londonu je umrl leta 1892 kardinal Manning, star 83 let. Ta je nekega dne srečal pijanega delavca. Kardinal ga nagovori in mu ljubeznivo prigovarja, naj pusti pijančevanje, ako hoče srečno umreti. Toda delavec ga je pogledal s svojimi vodenimi očmi in rekel: „Mylord, saj vi pijete tudi, samo da kaj boljšega kakor jaz.“ Kardinal je postal za trenotek zmeden, odgovor mu je segel v srce. Potem je pa rekel: „Toda od tega trenutka ne bom pil niti kapljice.“ Ostal je mož-beseda; z dobrim vzgledom pridobil je ljudstvo in ob svoji smrti je v Londonu zapustil 28.000 abstinencov. Na smrtni postelji je rekel navzočim: „Ne želim vam lepšega konca življenja, kakor da bi tudi vi enkrat zapustili za seboj takšen spomin.“

Stare drobtinice. Ko je spartanska mati izročala ščit svojemu sinu, ki je odhajal v vojsko, je odgovorila: „Vrni se na njem ali z njim!“ — Sinu, ki so ga dolžili bojazljivosti, je dejala mati: „Slaba govorica se širi o tebi. Napravi konec tej govorici ali pa sebi!“ — Ko so Argileoni, materi Brasidovi, Tračani pripovedovali o slavni smrti njenega sina, ki se je v vojski postavil vedno na najbolj nevarno mesto, je dobra žena odgovorila: „Tujci, moj sin je bil res hraber in priden, toda Sparta ima vendar mnogo mož, ki so še mnogo hrabrejši nego on.“ — Druga mati je usmrtila svojega sina, ki je iz vojske pobegnil, z besedami: „Ti nisi moj sin; taki niso vredni naše domovine.“ — Sin, ki se je vrnil iz vojske, je z vznesenimi besedami slavil svojega brata, ki je padel, pa ga prekine mati, rekoč: „Ali se nič ne sramuješ, da ga nisi spremil v smrt; kako lepo je v takem spremstvu potovati!“ — Ko je mladenič pripomnil, da ima prekratek meč, je dejala mati: „Stopi korak bliže k sovražniku!“ — Neka mati je pri mestnih vratih radovedno čakala vojnega poročila. Tu prisopiha poročevalec in ji naznani, da je padlo petero njenih sinov. „Tega te nisem vprašala“, odvrne neustrašena mati, „ampak to hočem vedeti, ali ste zmagali ali ne.“ Ko le-ta pritrdi, vsklikne junakinja žena veselo: „Dobro, sedaj pa rada slišim, da so padli tudi moji sinovi!“ — Argivei, mejaši Spartancov, so nekoč na dolgo in široko govorili o državnih mejah. Spartanec Lisander je pa potegnil meč iz nožnice in dejal: „Kdor ima tega v oblasti, najlažje govori o mejah svoje dežele.“ Ko so potem nekateri še zahtevali, da naj se argivska državnica popolnoma uniči, so dejali efori, spartanski ministri: „Bolje je, da še ostane, kajti tako bo brusilni kamen za našo mladino.“ — Ko je Arhidamos prvič videl katapulto, ki so jo pripeljali s Sicilije in ki je pri starih nadomestovala naš top, je nevoljen zaklical: „O Herakle, zdaj smo pa pri kraju s hrabrostjo naših mož!“ — Ko je kralj Pir Spartanecem zažugal za vojsko, so mu odgovorili: „Če si ti Bog, se te ne bojimo, ker ti ne delamo krivice; če pa si človek, potem pa vsaj boljši nisi kakor mi!“ — Marsikdo se je čudil, zakaj Sparta nima obzidja. Antalkidas pa jih je zavrnil, rekoč: „Njeni zidovi so mladeniči in njeni mečniki so osti njihovih ščitov!“ — Solona so vprašali, kdaj ne bo vojske na svetu. „Takrat“, je odgovoril modrijan, „ko bo vsak prejel, kar mu pripada!“

Brez lekarn bi manj mrl ljudje. Danski znanj zdravnik dr. Hindhede, slovit kot glasnik rastlinske in priproste hrane, je imel nedavno tega v Kodanju predavanje, katero je v zdravniških krogih povzročilo veliko vznemirjenje. Med drugim je dokazoval, da bi se na Danskem dokaj zmanjšali odstotki smrtnih slučajev, če bi se vse danske lekarnne zaprle, zakaj uživanje zdravil je večkrat samo škodljivo.

Dr. Hindhede je 18 let zdravnik v eni bolnici in se je skozi vsa leta svoje zdravniške delavnosti upiral predpisovati bolnikom zdravila. Zato mu je že bilo zagroženo, da bo odpuščen, ali on je ostal pri svojem prepričanju, pri čemer so ga podpirali njegovi ožji tovariši, ki so se strinjali z njegovimi nazori in so mu dali izpričevalo, da je izmed najbolj vrlih zdravnikov danske dežele.

O starokitajski vojaščini. Splošno so Kitajci na glasu kot jako malo bojeviti narod, čisto nasprotno s telesno toliko slabšimi Japonci. Vendar pa je bila na Kitajskem upeljana splošna vojaška dolžnost že takrat, ko so se pri nas borili še z najemniki: vpeljala jo je že vladajoča hiša Čov, ki je začela vladati okoli leta 1100 pred Kristusom. Skrbeli so tudi za to, da niso vpoklicali preveč vojakov naenkrat, da ne bi gospodarstvo preveč trpelo. Glede vojevanja so se Kitajci kmalu začeli brigati za nekako mednarodno pravo. Zmagovalec je moral po bitki pomagati tujim in domačim ranjenecem, je moral častno pokopati padle brez vsake razlike in pomiriti njihove duhove z daritvami. V starodavnih časih že je bilo določeno, da se glasnikom ne sme nič zgoditi. Zdelo se jim je celo primerno počastiti nasprotnika, ki se je odlikoval po hrabrosti ali človekoljubnosti; sovražni vojskovodje so si večkrat še med bitko izkazovali medsebojno spoštovanje, pošiljali so si pozdrave in darove. Seveda pa tudi opazimo poleg visoke izobrazbe znake velikega barbarstva. Čisto predpotopna se nam zdi navada, da so odrezali vsem vjeznikom levo uho in shranjevali te bojne znake potem v svetiščih, kar so delali Japonci še v 16. stoletju. Imeli so na Kitajskem prejinslej tudi nelepo navado, škodovati sovražniku z zastrupljenjem vodnjakov in rek. Da pa vse to tako natančno vemo, se imamo zahvaliti vojnim poročevalcem, ki so jih Kitajci tudi že imeli. Državni zgodovinar je spremljal kneza v vojsko, in si vse dogodke zapisal kot očividec. Večkrat so tuka poročila prav lepa.

Dopisi.

Maribor. Od ponedeljka, dne 5. februarja naprej so do nadalje zaradi pomanjkanja premoga zaprte vse tukajšnje mesne ljudske in meščanske šole.

Krčevine pri Mariboru. Poročalo se je že nedavno, da se trudi občinsko predstojništvo občine Krčevine pri Mariboru, da bi dobila občina nemško ime Marchek. Z ozirom na to je napravilo imenovano občinsko predstojništvo že opetovano vlogo na c. kr. namestnijo v Gradcu, tej pa menda stvar prav nič ne ugaja, saj vemo iz zanesljivega vira, da je zahtevala cesarska namestnija pred nekaterimi dnevi, da mora občinsko predstojništvo navesti tehten vzrok, zakaj da zahteva spremembo imena in da mora predložiti tudi kako primerno ime za uporabo v slovenščini, češ, imenovana občina šteje po ljudskem štetju 900 Nemcev in 400 Slovencev. Na to je sedaj odgovorilo občinsko predstojništvo, da si za to želi izpremembe imena občine, ker se je že v dveh slučajih zgodilo, da so denarne poštnice pošiljke, naslovljene na „Kartschewin“, bile popreje poslone v Krčevino pri Ptuj in še le čez par dni dospete tu sem. Cesarski namestniji pa to ne zadošča, češ, da ve vsakdo, da ima označiti v takem slučaju tudi zadnjo pošto, torej dodatek „pri Mariboru.“ Kar pa se tiče druge zahteve od strani namestnije v Gradcu po označbi tudi slovenskega imena občine, so pa gospodje občinskega predstojništva v Krčevinah-Marchek mnenja, da se nemški Marchek sploh predrugačiti, oziroma po-

sloveniti ne da. To poslednje mi prav radi verjamemo in za to bi jim dali za nje edino pametni nasvet, da ostane pri stari označbi Krčevine, čeravno to imemorda nekaterim iz prav lahko umljivega vzroka nič kaj prijetno ne zveni v ušesih. Res tehtnega vzroka za kakšno predrugačenje krajevnega imena itak ni prav nobenega. Sicer pa naj tudi gospodje pri c. kr. namestniji v Gradcu pomislijo, koliko sitnosti bi povzročilo tako prekrščenje ravno sedaj in ravno z ozrom na poštni promet. Koliko je mož iz te občine na bojnem polju in predno bi se ti privadili neosnovani novotariji, bi minili meseci in meseci.

Dobrenje pri St. Ilju v Slov. gor. Iz naše občine moramo nositi mast, ki se mora od vsake posamezne svine izločiti, v Lajtersberg k trgovcu Tišlerju. Občani iz gornjega dela občine imajo v Lajtersbergi najmanj tri ure hoda. Prosimo c. kr. okrajno glavarstvo, da odredi, da bi se iz Gornjega Dobrenja smela mast nositi v St. Ilj, kamor imamo samo ½ do ¾ ure.

Sv. Duh na Ostrem Vrh. Umrla je od kapi zadeta dne 24. januarja veleposestnica Marija Repolusk, rojena Belec, p. d. Haričeva. Mož in dva sina se nahajata na bojišču. Slovesno smo jo pokopali v soboto. Med sprevedom pa je padla na cesti, od kapi zadeta, Marija Petar, bivša Hajdičeva gospodinja. To je v kratkem času četrti slučaj nagle smrti, katere nas varuj, o Gospod!

Sv. Rupert v Slov. gor. Dne 13. januarja je po daljši bolezni, večkrat potolažen s sv. zakramenti, umrl Alojz Potrč, posestnik v Nadbišecu. To je ti isti muzikant Potrč, ki je iz primcij in večjih gostij daleč po slovenski domovini znan. Pa ga je res bilo veselo gledati in poslušati, kadar je napol svoj močeni bas in morebiti še bolj, kadar je stopil na klop in zbranemu občinstvu kazal svoje izbornošaljive umetnosti. Dasi vedno vesel in poln šale, je vendar bil mož globoko veren, ki je vestno spolnjeval krščanske dolžnosti. Imel je veličasten pogreb, pri katerem so mu njegovi tovariši zagodili žalostinke v slovo. N. p. v m.!

Celje. Na Lavi pri Celju je dne 21. januarja umrla posestnica Marija Lilijs. Njen sin se nahaja v francoskem vjetništvu. Bila je vrla Slovenka. Naj počiva v miru!

Trg Rečica. Na občnem zboru prostovoljne požarne brambe v Rečici se je sklenilo na predlog g. podnačelnika Franca Štiglica, da se izreče g. poslancu dr. Verstovšek pismena zahvala za njegovo uspešno posredovanje v prid požarne brambe.

Rajhenburg. V nedeljo, dne 11. t. m., obhajamo v Slovenskem Lurdu v Rajhenburgu „lurško nedeljo.“ Kakor vsako leto se bo gotovo tudi letos udeležilo te slovesnosti mnogo častilcev Lurške Marije, od blizu in daleč.

Naročevanje samo ponedeljkeve „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v ponedeljek, si isto kakor dozdaj, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravištvo Ponedeljkeve Straže v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je **nov** ali **star** naročnik, da ne bo pomot. Sama Ponedeljkeva Straža stane za celo leto **K 3.20**; pol leta **K 1.60**; za četrto leta **90 vin**.

Proda se

MLIN.

Mali umetni mlin s lepim strogoznanjem, gospodarskim poslopjem sadijem in brajdami v bližini Maribora. Vode tudi v suhem času dosti. Cena 9.000 K. Naročnje pri Karel Novak-u, Hoče pri Mariboru.

Par volov naprodaj 1½, 1. star, Ciglece 49, Vurberg Ptuj.

Nov Singerjev šivalni stroj se prod. Maribor, Edmund Schmid-ova ulica 3. (Weingerl).

Naročajte in razširjajte „Stražo“!

Triglasna pesem

„V strelskem jarku“

== z lepo naslovno sliko ==
se dobi pri nje skladatelju A. Kostju šolsk. ravnatelju v Središču in v vseh slov. knjigotražnicah. Cena samo 16 v izvod
Pri večjem naročilu znaten popust.

Na Najvišje dovolilo Njegovega ces. in kralj. apostolskega Veličanstva

44. c. kr. državna loterija

za civilne dobrodelne namene.

Ta loterija v denariu vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobitok znaša:

200.000 kron.

Žrebanje je javno in se vrši na Dunaju dne

22. februarja 1917. Cena srečke 4 krone.

Dobe se srečke v oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 5, pri kr. ogrskem loterijskem ravnateljstvu v Budimpešti IX., v glavnem carinskem poslopu, v loterijskih kolekturah, v tobačnih trafikah, v davčnih, pošto-brzojavnih in železniških uradih, menjalnicah itd. Načrti za kupce srečk brezplačno. Srečke se dopošiljajo poštine prosto.

Od c. kr. generalnega ravnateljstva državnih loterij (oddelek za dobrodelne loterije).